

Záhadné slovo *Skripofilie*

V předchozích číslech jsme se mohli seznámit s některými zajímavými ukázkami z archivu akciové společnosti Poštovní tiskárna cenin Praha. Ta se od svého založení věnovala zejména tisku poštovních známek a dalších materiálů souvisejících s poštovním provozem, a předmětů filatelistického zájmu. Tiskli tu i poštovní formuláře a tiskopisy, Věstník ČTÚ, pohlednice, hlavičky dopisních papírů a obálky (a nejen pro poštu, ale i pro další zákazníky, například pro prezidenta republiky). Vedle toho PTC v průběhu doby tiskla i řadu dalších věcí s poštou nijak nesusouvisejících, například knihy, brožury, časopisy, učebnice, plakáty, letáky, ceníky, katalogy, hotelové nálepky, jídelní lístky, novoročenky, pozvánky, programy, účty, parkovací lístky, vizitky, vstupenky, stvrzenky, kalendáře, různá oznámení, protokoly, záruční listy apod., tedy výrobky, kde musela soutěžit na trhu s ostatními tiskárnami.

FRANTIŠEK BENEŠ

My se dnes ale chceme podívat na kategorii, ve které PTC neměla velkou konkurenci, protože se jí hned tak nějaká tiskárna nevěnovala. Jde o ceninový tisk, tedy výrobu akcií, dluhopisů, hypotečních zástavních listů, vkladových, podílových a kmenových listů, obligací, směnek a dalších cenných papírů. Ty známe většinou v jejich historické podobě a leckterý filatelista dokonce nějakou tu prvorepublikovou nebo dokonce starorakouskou akcii má doma, třeba kvůli kolkou, který je na ní nalepený, kvůli tématu souvisejícímu s jeho námětovým zaměřením, nebo proto, že se mu prostě líbí.

Sbírání cenných papírů je samostatným sběratelským oborem, který nese název uvedený v titulu – tedy *Skripofilie*. Naprostá většina jeho vyznavačů se věnuje cenným papírům starým, ti, kdo shromažďují akcie současné nejsou většinou skripofilisté, ale investoři. Tedy, ne že by nešlo sbírat i akcie a další cenné papíry soudobé, ale leze to strašně do peněz, a navíc těch vydaných v papírové podobě ubývá, protože čím dál více jich je už jen v podobě elektronické.

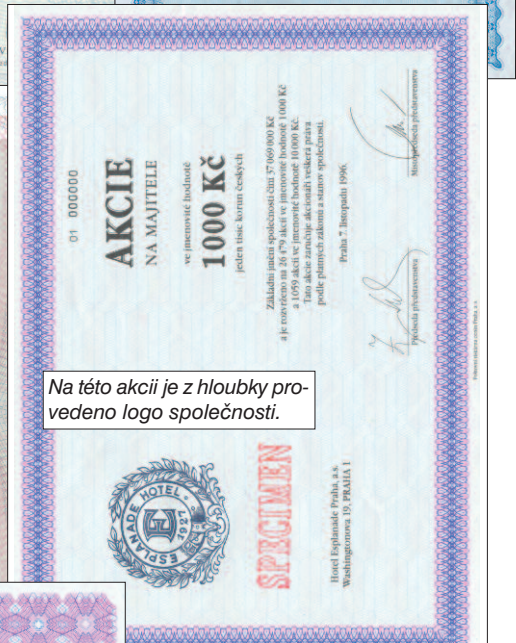
Historie akciových společností je stará více než 400 let, první vznikla na samém počátku 17. století Nizozemská východoindická společnost. Od té doby se podílnictví na firemním kapitálu rozšířilo do celého světa a patří k běžným formám podnikání. Dokladem o podílu ve společnosti je akcie vyjadřující velikost tohoto podílu. Pokud má listinnou podobu, měla by být řádně zabezpečena proti padělání. A to právě umějí ceninové tiskárny, k nimž patřila i pražská PTC. Není přitom divu, když uměla zabezpečit proti padělání malou poštovní známku, s mnohem větší akcií si samozřejmě poradila taky. A protože akcie v naprosté většině případů mají nominální hodnotu mnohem vyšší než známky (ovšem ne vždy, jak si ukážeme na obrázcích na dalších stránkách), i to zabezpečení musí být důkladnější. Používá se obvykle speciální papír s vysokým podílem bavlny a výraznou průsvitkou, který není možné běžně koupit. Bývají v něm obsažena vlákna viditelná za běžného světla a pak taková, která jsou vidět jen v UV záření. Tiskne se často z hloubky, tedy ocelotiskem, a to pokud možno s tak komplikovanou kresbou (gilošový rámeček), aby ji nebylo možné napodobit. Barva má speciální vlnovou délku. Další část obrazu je obvykle ofsetová, se speciálním rastrem, v kombinaci s ofsetem pérovým (písmo); barvy se někdy překrývají a vytvářejí tak duhový (irisový) efekt. V obrazu může být zakomponován sklop-

ný efekt a mikropísmo. Někdy se používají i skryté barvy, viditelné v UV záření nebo při zahřátí na vyšší teplotu, slepotisk, tisk „kovovou“ barvou, hologram a vždy číslování (to se v UV záření může jevit barevně odlišně). Ochranných prvků může být ještě více (například skryté obrazy a nápisy viditelné jen při přiložení speciálního rastru), ale pro náš účel tyhle informace stačí.

Zlatá doba vydávání akcií u nás byla ve druhé polovině 19. a první polovině 20. století. Akcie přečkaly otřesy po koncích obou světových válek, ale rok 1948 s nimi a jejich majiteli udělal krátký proces. Na scénu se soukromé vlastnictví akcií vrátilo až po roce 1989, dnes je u nás více než 26.000 akciových společností. Ne všechny přitom mají akcie v listinné podobě, a z těch, které ano, jen část je má polygraficky dobře zabezpečené – výjimkou nejsou akcie zhotovené prostě na psacím stroji nebo na počítačové tiskárně (ty jednou ale předmětem sbírání asi nebudou).

A protože PTC patřila k předním výrobcům dobře zabezpečených papírových akcií, v jejím archivu se jich v podobě vzorů – specimenů dochovalo více než dva tisíce (většinou každý jiný) a my se tak s touto částí produkce našeho tradičního výrobce poštovních známek nyní můžeme alespoň ve zkratce seznámit. Skoro všechny mají jeden ze dvou standardních formátů – A5 nebo A4, menší a větší formáty jsou výjimkou. Všechny jsou samozřejmě číslovány nuly a opatřeny nápisem VZOR nebo SPECIMEN. Zajímavé jsou jejich nominální hodnoty, ty jsou totiž v neuvěřitelně širokém rozpětí – od několika desetikorun po miliardy! A protože se říká, že jednou vidět je lepší než stokrát slyšet, několik z těch více než dvou tisíc akcií si teď přiblížíme na obrázcích (na podobě některých se podíleli i tvůrci známek).

Možná by někoho bavilo sečíst nominální hodnoty všech těch více než dvou tisíc cenných papírů z archivu PTC, já jsem na to ale trpělivost neměl. Když jsem jimi listoval a vybíral ukázky do článku, hrubým odhadem jsem došel k částce v desítkách miliard korun! To uvádím proto, že některé akcie a dluhopisy byly vydány s tak závratně vysokou nominální hodnotou, že to může svádet k jejich napodobení nebo pozměnění. Současná čím dál dokonalejší reprodukční technika totiž dokáže divy. Například se už nedá spolehnout, že když je giloš plastická, jde o ocelotisk – trojrozměrně tisknou i některé počítačové tiskárny! Unikátní soubor akcií a dalších cenných papírů z produkce PTC je tedy i skvělým srovnávacím materiálem pro případ, že by se měla zjišťovat pravost předloženého exempláře. →

Kniha akcionářů vedená podle § 264 zákona č. 90/2012 o obchodních korporacích, vytištěná s využitím bezpečnostních prvků, jaké se používají u akcií.

HYDRA

KNIHA AKCIONÁŘŮ

společnosti
HYDRA a.s.
se sídlem Jišín, Prácheňská 1110, PSČ 506 01, IČ: 25610562
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Hradci Králové,
oddíl B, vložka 2608

Tato kniha obsahuje 50 listů,
přičemž 1 list odpovídá 1 kmenové akci na jméno,
v listinné podobě ve jmenovité hodnotě 10 000 000 Kč.

Hromadná listina nahrazení 1 000 000 kusů dluhopisů
Dluhopis „FERROS PRAHA s.r.o. 2002-005 č. 1“
bytem [redacted]
Emitent: FERROS PRAHA s.r.o., Praha 9, Kolbenova 436/7, PSČ 190 02, IČ 256 46 389

HODNOTA ISIN SÉRIE POŘADOVÉ ČÍSLO
1 Kč CZ0005055851 0

Dluhopis „FERROS PRAHA s.r.o. 2002-005 č. 1“

bytem [redacted]

Emitent: FERROS PRAHA s.r.o., Praha 9, Kolbenova 436/7, PSČ 190 02, IČ 256 46 389

Jmenovitá hodnota dluhopisu

1 Kč

(jedna koruna česká)

aplno v roce 2022 – polyblybven tiskovou sadbou.

Celková hodnota emise dluhopisů činí 15 000 000 Kč (deset pater milionů korun českých).

Dluhopisy jsou vydány v počtu 15 000 000 kusů, každý ve jmenovité hodnotě 1 Kč.

Datum emise je 20. prosince 2012.

Dluhopisy jsou určeny polyblybven úrokovou sadbou stanovenou pololetně dopředu pro každé šestiměsíční období (dále jen „výnosové období“) jako součást finančního zabezpečení depozitů pro investiční depozit v českých korunách (dále jen „dPH PŘEDBOK“) a povinné odložit 3% p.a. z úroku dPH PŘEDBOK je hodnota vyhlášená první pracovní den výnosového období Českou národní bankou. Výnosy budou maršalovány 1. ledna 2013 a budou vypláceny čtrnácti splátkami.

Jeden z pověstných korunových dluhopisů, z jejichž úrokových výnosů majitelé nemuseli platit daň (ušetřili tak minimálně 15 %). Samozřejmě nebyly vydávány jednotlivě, ale hromadně, konkrétně tento jich nahrazoval rovný milion.

Jeden z pověstných korunových dluhopisů, z jejichž úrokových výnosů majitelé nemuseli platit daň (ušetřili tak minimálně 15 %). Samozřejmě nebyly vydávány jednotlivě, ale hromadně, konkrétně tento jich nahrazoval rovný milion.

Akcije nemusejí vždy nést vysokou nominální hodnotu, například tato má nominál pouhých deset korun!

Akcije se zřejmě nejvyšší nominální hodnotou ze zkoumaného více než dvoutisícového souboru. Nese závratně vysoké číslo přesahující pět a půl miliardy (!) korun, a tak není divu, že byla vydána v jediném exempláři. Na jejím vzniku se podílely dvě ceninové tiskárny – rámeček s gliší zhotovila ocelotiskem kanadská tiskárna CBN, ostatní části (otset, slepotisk a knižnítk) PTC.

S tím kontrastuje nominál této více než stamilionové akcie, vydané v jediném exempláři. Ostatní akcie společnosti měly nominál nižší, nejvíc jich bylo dokonce vydáno v hodnotě 64 Kč, jak se můžeme přesvědčit na seznamu v dolní části tohoto cenného papíru.

AGFTRADING, a.s., Roháčova 83/1099, 130 00 Praha 3

ve jmenovité hodnotě
101 935 375 Kč

(sto jedna milionů devět set třicet pět tisíc tři sta sedmdesát pět korun českých)

Výše základního kapitálu k datu emise 320 936 542 Kč. Počet akcií k datu emise:
Jedna akcie na jméno ve jmenovité hodnotě 101 935 375 Kč,
8 akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 7 710 000 Kč,
26 akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 4 655 000 Kč,
22 akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 320 000 Kč,
1 747 akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 7 710 Kč,
16 151 akcií na majitele ve jmenovité hodnotě 931 Kč
a 11 644 akcií na majitele ve jmenovité hodnotě 64 Kč.

Tato akcie naručuje jejnmu majitelé vesměra práva podle platných zákonů a stanov společnosti.
Datum emise: 28. května 2004

FAC

SPECIMEN

ip 23

SMĚNKA
Číslo: A 000000
Praha, dne 19
Mimo o sázení opatření (tlačítka vložit)

Coca-Cola Amatil Česká republika, spol. s r.o.

Za tuto vlastní směnkou zaplatím
komu 5,000,000 Kč --- hal
Pět milionů korun českých hal jako
Gulda dle

Mimo o sázení opatření (tlačítka vložit)

Tato vlastní smlouva je naplněna bez ověření ING Bank N.V., Praha jako ověřovatelem
SPLATNO U: OVEŘOVACÍ DOLOŽKA VÝSTAVCE:

Směnky české pobočky společnosti Coca-Cola, zhotovené ve třech nominálních hodnotách. Jako ručitel je uvedena australská pobočka společnosti. Formuláře byly zhotoveny ve dvou ceninových tiskárnách – ocelotiskový rámeček v Kanadě (CBN) a vnitřní tisk v Česku (PTC).

SMĚNKA
Číslo: B 000000
Praha, dne 19
Mimo o sázení opatření (tlačítka vložit)

Coca-Cola Amatil Česká republika, spol. s r.o.

Za tuto vlastní směnkou zaplatím
komu 20,000,000 Kč --- hal
Dvacet milionů korun českých hal jako
Gulda dle

Mimo o sázení opatření (tlačítka vložit)

Tato vlastní smlouva je naplněna bez ověření ING Bank N.V., Praha jako ověřovatelem
SPLATNO U: OVEŘOVACÍ DOLOŽKA VÝSTAVCE:

Za plnění této směnky ručí Coca-Cola Amatil Limited, 71 Macquarie Street, Sydney, New South Wales 2000, Austrálie. Zásnka z 7. srpna 1996 je možná si prohlédnout v kanceláři ING Bank N.V., pobočka Praha, Pohřební 3, 186 00 Praha 8.

THIS NOTE HAS NOT BEEN REGISTERED UNDER THE U.S. SECURITIES ACT OF 1933, AS AMENDED (THE "SECURITIES ACT"), BY ITS ACCEPTANCE OF THIS NOTE THE PURCHASER AGREES THAT THIS NOTE IS BEING ACQUIRED FOR INVESTMENT AND NOT WITH A VIEW TO DISTRIBUTION AND THAT ANY RESALE OF THIS NOTE WILL BE MADE ONLY TO ING BANKING (U.S.) SECURITIES, INC. (THE "U.S. DEALER") OR THROUGH THE U.S. DEALER TO AN INVESTOR ON A LIST MAINTAINED BY THE U.S. DEALER AND ONLY IN A TRANSACTION EXEMPT FROM REGISTRATION UNDER THE SECURITIES ACT.

LOW INVEST a.s.
PRAHA 3, Vinohradská 90

AKCIE
v hodnotě
100.000,- Kč
jednoto tisíc korun českých
na držitele

Poslední číslo této akcie se zaručuje veškerá práva, je-li mu podle zákona
h společnosti a podle stanov akciové společnosti LOW INVEST přisuzováno.

Základní jmění společnosti je 1.200.000,- Kč
rozděleno na 12 kusů akcií na držitele ve jmenovité hodnotě 100.000,- Kč.

00AA06061

XEROX SECURITY PAPER

Některé cenné papíry nesou i atraktivní výtvarné prvky, na této akci námět uživo souvisí se zaměřením společnosti. Hlava jelena je vytištěna z hloubky (ocelotiskem) v PTC, k výrobě byl použit „Xerox security paper“ s průsvitkou a dalším bezpečnostním číslováním.

Pro Invest, a.s.
se sídlem v Praze 1, Karmelitská 18, PSČ 118 00
registrační vložka číselníku obchodního rejistračního úřadu v Praze, oddíl B, listina 1112

AKCIE NA MAJITELE
ve jmenovité hodnotě
69 Kč
(šedesát devět korun českých)

Vše základního kapitálu společnosti k datu emisce 58 534 430 Kč a tomto základu kapitálu je rozdělen na 848 180 kmenových akcií jmenovitě na majitele ve jmenovité hodnotě 69 Kč.

Akciová společnost je majitel veškerá práva podle platných zákonů a stanov společnosti.

V Praze dne 1. prosince 2003

Mgr. Josef Záhradský
předseda představenstva

Ing. Jaroslav Řeřich
člen představenstva

Ukázka dalších akcií vydaných v nízkých a nezaokrouhlených hodnotách.

AKCIE NA JMÉNO

Akciové vydávají i sportovní kluby, a tak mohou být předmětem zájmu i jejich fanoušků.

ve jmenovité hodnotě
100 000 Kč

sto tisíc korun českých

Tato akcie zaručuje jejímu majiteli veškerá práva podle platných zákonů a stanov akciové společnosti.

Základní jmění činí 20 000 000 Kč a je rozděleno na:
500 kusů akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč,
150 kusů akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 100 000 Kč.

Ostrava 15. ledna 1996

Předseda představenstva

člen představenstva

Bankovní úřad č. 100, a.s.

SLÁDEK GROUP, a.s.
se sídlem Benicov, Jana Nohy 1441, PSČ: 256 01, IČ: 46 35 68 86

AKCIE NA MAJITELE
ve jmenovité hodnotě
140 Kč
(jedna sta čtyřicet korun českých)

Vše základního kapitálu společnosti k datu emisce 280 660 Kč.
Počet akcií v datu emisce:
437 719 akcií na majitele ve jmenovité hodnotě 140 Kč.

Tato akcie zaručuje jejímu majiteli veškerá práva podle platných zákonů a stanov akciové společnosti.

Datum emisce: 12. listopadu 2003

Ing. Jan Sládek
předseda představenstva
SLÁDEK GROUP, a.s.

